

Nếu bạn trải qua thời kỳ khó khăn và chán nản, đừng nên than trời, trách đất!

Nhân tình, thái độ luôn luôn là tất cả: Phán đoán sai lầm, ác ý, hoặc có ý định không tốt. Sự ích kỷ của con người, sự tham lam, lãnh đạm, sự bèo bọt, sự dối trá, ngu dốt

nông công...là người đem lại cho chúng ta không khí và đầu bù.

Trước khi mời bạn theo dõi bài biên khảo: “Ăn miếng, trộm miếng”, tôi xin kể cho bạn nghe câu chuyện: “Chỉ cần quan tài con” có nội dung như sau:

Ngäi ta sä dĩ ham mê say đäm vào thanh säc, danh, läi, hay liäu lĩnh tàn nhän dám làm nhäng viäc gian ác, là thäng chä biät có cái säng ä träc mät, chä không chäu nghĩ täi cái chät nó vän nhä con ma, ai cũng sä, cũng ghét thät, nhäng cái chät läi chính là ông thäy, chính là bài thuäc chäa khäi đäc bao nhiêu cái thói hät xäu xa ä đäi. Ngäi ta mà đä tâm nghĩ đän cái chät, thì tä khäc mät cä lòng tham, tan cä máu ghen, hóa hät cä sä mê muäi mà thành ra biät thäng ngäi đäi, thäng đäi ngäi thì mäi sä hay, đä, phäi, trái ä đäi không còn gì bän đän tâm, säng rät thä nhän, sung säng và nhä nhäng väy. “Täi chùa Tô Châu có mät nhà sä tên gäi Viên-thä-Trung tu hành đäc đäo.

Nhà sä thäng bày trên án thä, träc chä ngäi, mät cái quan tài con bäng gä bäch đàn, dài đä ba täc, có mät cái näp đäy, mä đäc. Khách đän chäi trông thäy, cäi nói räng:

-Ngäi chä ra cái này dùng đä làm gì?

Nhà sä nói:- Ngäi ta säng tät có chät, mà chät thì vào ngay cái này. Ta thäc läy làm lä, ngäi đäi ai ai cũng chä biät có phú quý, công danh, tài säc, thä hiäu, lo buän, vät vä suät đäi, chäng biät đän cái chät là gì. Nhä ta đây mäi khi có viäc không đäc nhä y', ta cäm läy cái này mà ngäm xem, là täc khäc trong tâm ta đäc yên än mà muôn nghìn sä tä lä đäu läng läng säch nhä không. Cái quan tài con này đä thay läi huän, läi giäi cäa bäc nghiêm sä, bài minh treo bên chängäi väy”.

Xin bän cùng tôi, chúng ta cùng suy ngäm nhäng đäu sau đây:

*Nhiäu ngäi đau khä tä nhäng sä häi không đäu sä tìm thäy nhä nhäng, khoan khoái nhä täp đäc lòng can đäm, cái tánh cäng quyät. Chính hai cái thái đä tinh thän này- Lòng can đäm và tánh cäng quyät- sä xua đäi mäi sä häi; mäi đäu tuyät väi sä đän väi bän. Niäm tin sät đá, lòng can đäm và sä sä häi là kät quä do chính tä täng mà chúng ta suy nghĩ.

*Coi chäng vä cái tâm ly' chä bäi. Kinh nghiäm là kät tinh cäa đau khä. Näu trong quá khä bän đã không đäc thành công mä mãi có thä làm cho tinh thän cäa bän bä lung lay, đôi khi bä cuäc, näu bän không chäu cä gäng thä läi mät län näa, tinh thän chä bäi có thä làm cho tâm trí cäa bän bät mãn, sä häi, lo âu. Vì väy, khi bän bä đäi hä đo ván, tä đäng thäng đäy và xông xáo, cung tay đäm mänh vào sä thách thäc kä tiäp. Con ngäi đäng thäy chängäi vät mà läng tránh, phäi tìm cách vät qua, đäc nhä väy mäi trä nên mät con ngäi phi thäng. Đäng

bao giờ để cho sự thốt bô i có để thì giờ phát triển trong tâm thức của bô n.

*A. Harry Moore, một đứa trẻ nghèo khổ đã trở nên Thành Đạt của tiểu bang New Jersey trong ba năm đầu, là một sự phẫn nộ ở rớt sấm. Ông thốt ng chán nản và thốt a vôi m ông: “Mô i! Con nản quá. Con muốn làm một cái gì đó và thành công như người ta, nhưng con không có để bôn lãnh. Ngoài ra con không có tiền và có uy tín”. Mô ông trả l: “Con có nhu cầu th l m ch . T t c đi u con c n ph i có là Thành Đạt và Tài Tháo Vát”. B n nghĩ xem đó có ph i là một công thức tuy t v i hay không?: Thành Đạt và Tài Tháo Vát.

*Một triết gia Hoa Kỳ, ông Henry Thoreau, một buổi sáng thức dậy ông v n n m nán trên giường và t nghĩ đến những người t t để p nh t nh là: ông có một thân thể khỏe mạnh, c ng trắng, một tinh thần minh m n, linh hoạt, công việc làm c a ông th t thích thú, quan trọng, t ng lại c a ông th t r c r , con người i tin t ng n i ông. B i nh v y, khi ông b c xu ng giường, ông c m th y tinh thần l c quan, yêu d i, một ngày trong cuộc sống c a ông ng p tràn ngập đi u t t để p, con người i d i v i ông d y nh ng chân, th n, m , và g p nhi u c h i may m n. B n th th c t p xem sao?.

*Khi ông vua xe h i Henry Ford đã b y m i lăm tu i để c ng i ta ph ng v n v s bí m t g n gi s c khỏe và tâm trí bình th n, ông đã trả l: “Có ba nguyên t c: Không ăn quá nhi u, không lo l ng quá nhi u và khi tôi làm việc h t mình, tôi tin t ng nó s x y ra một cách t t để p nh t đúng như c m n c a tôi”.

Tôi còn nhớ đ i ca sĩ Caruso khi ông ta lên m i tu i, ông c ao sau này s trở nên ca sĩ, nhưng v giáo s âm nh c đ u tiên c a ông đã làm cho ông n n lòng b ng câu nói: “Mày không th nào hát để c, mày không có gì ng gì c . M i m t l n mày c t ti ng hát, tao nghe nh gió va vào máng x i”.

Nh ng bà m c a ông, một người đàn bà quê mùa, ô m và khen người tài ca hát c a ông. Bà đã đi chân đ t để dành tiền trả cho những bài học nh c ly’. Nh ng l i khen người và đ ng viên tinh thần c a người m quê mùa đã thay đ i h n cuộc đ i c a đ a bé lên m i.

T i sao chúng ta không khen người thay vì bình phẩm?. Chính những sự khuy n khích, khen người c a chúng ta s t o cho những người đang có tham vọng một ngu n c m h ng l n lao đ h th c h n hoài bão c a mình. Không những trên lãnh vực ca nh c, mà còn trên những lãnh vực

khác n a.

Ví d nh : M t thanh niên t i Luân Đôn, anh ta ao c s tr nên m t văn sĩ. Nh ng t t c hình nh đi ng c i v i y' mu n c a mình. Anh ta ch a bao gi đi h c quá b n năm. Thân ph c a anh đã b t ng giam vào tù vì không tr n n i n n n, và ng i thanh niên này đã t ng tr i qua nh ng giây phút đói khát. Cu i cùng, anh nh n đ c m t công vi c dán nhãn chai trong m t nhà kho hôi hám; ban đêm anh cùng v i nh ng ng i b n tr khác ng trên căn gác t i. Anh ít t tin vào tài vi t lách c a mình nên anh lén và g i nh ng b n th o vào lúc n a đêm đ không ai nhìn th y vì s b ch nh o. Hàng lo t bài vi t b t ch i không đ ng. Cu i cùng m t ngày v i đ i đ n v i anh v i m t tác ph m đ c ch p nh n đ ng. Th t v y, ng i ta không tr cho anh m t đ ng xu, c c b c nào h t, nh ng v ch nhi m đã h t lòng ca ng i và công nh n. Anh ta sung s ng đ n cái đ đi lang thang kh p c ng đ ng v i đôi dòng l lằn dài trên má.

L i khen, s th a nh n mà anh ta đón nh n qua m t c t truy n đ c đ ng, đã thay đ i h n s nghi p đ i mình, vì n u không có s đ ng viên tinh th n đó, thì su t đ i ng i thanh niên này đã chôn vùi trong nhà kho hôi hám. Tôi nghĩ trong s các b n cũng đã t ng nghe qua ti ng tăm l y l ng c a nhà đ i-văn-hào: Charles Dickens.

Cũng m t thanh niên khác t i Luân Đôn làm th ky' cho m t h ng s n xu t th c ph m khô. M i bu i sáng anh th c d y vào lúc năm gi , quét đ n nhà kho, và lao đ ng hùng h c m i b n ti ng m t ngày. Anh đã v t v và tuy t v ng. Sau hai năm, anh không th ch u đ ng đ c n a, vì v y, vào m t bu i sáng anh ta th c d y, và, không ch ăn đi m tâm, l i b m i l m đ m đ ng đ nói chuy n v i thân m u c a anh đang làm qu n gia g n đó.

Anh đã điên cu ng, khóc lóc, n n bà m . Anh đã th s quyên sinh n u còn ti p t c làm vi c trong h ng đó. Sau đó anh vi t m t lá th dài th t th ng tâm cho ng i th y cũ, cho bi t anh ta đang n n chí và không còn mu n s ng n a. Ng i th y cũ đã khen ng i và qu quy t v i anh ta là m t ng i r t thông minh đáng đ c làm nh ng công vi c t t đ p h n và ông đã cho ng i thanh niên đó v tr ng gi ng d y.

L i khen t ng c a ng i th y cũ đã thay đ i t ng lai c a chàng thanh niên m i l n và đã đem l i m t s c thái b t h trong l ch s văn ch ng Anh qu c. B i vì, ng i thanh niên đó không ai khác h n là nhà đ i-văn-hào H.G. Wells đã ki m h n m t tri u đô la qua ngòi bút và đã vi t đ c b y m i b y cu n sách đ l i cho h u th .

Và một ông giáo khác đã cónh cáo cónu bé tên là Thomas A. Edison rằng nó quá ngu không thể nào theo ngành khoa học đợc! Sau này ông đã trở nên một nhà khoa học lỵ lỵng, nhờng phát minh cóna ông đợc lỵi cho nhân loĩi nào là: máy đánh chữ, đĩn thoĩi viĩn liên, máy đánh tín hiũu, máy quay phim, bóng đèn đĩn, máy chĩp quang tũyn X...v.v... Đợng bao giĩ đợc cho biết cónmĩt ngũĩi nào làm bĩn nhĩn chí, cĩĩp đợc t nhĩng nguĩn cĩm hĩng tũyt vĩi trong đĩi bĩn bĩng nhĩng hành đợng và lỵi nói biết nhân cĩa hĩ.

Chĩ có mĩt cách đợ tránh sĩ chĩ trĩch: là đợng bao giĩ làm biết cĩ gì, đợng bao giĩ ganh đũa vĩi biết cĩ ai. Đợng bao giĩ ngũng đợu lên trĩĩ c đám đĩng đợ cho sĩ ganh tĩ chú y' và tĩn công. Sĩ chĩ trĩch là mĩt đợu hiũu chĩng tĩ con ngũĩi cĩa bĩn có uy lĩc.

Bây giĩ tôi xin trĩ lỵi hũu chũyn cùng bĩn. Tôi đã tĩng đĩn chĩng mĩt câu cĩa mĩt trong nhĩng nhân vĩt trong tác phĩm cĩa nhà đĩi-vĩn-hào Nga, ông Dostoevski: “Yêu thĩĩng con ngũĩi bĩn phĩi biết mĩi và nhĩm mĩt lỵi, nhờng bĩn PHĩi yêu thĩĩng hĩ. Trong sĩ sinh hoĩt cĩa cĩng đợng nhân loĩi đợy cĩ hĩ, nĩ, ái, ỹ, bi, lĩc, dĩc. Bĩn bĩĩc vào tĩĩm ăn, ngũĩi bĩi bàn nhìn bĩn nhĩ mĩt ngũĩi đĩ ăn chùa, bĩng đĩra thĩc ăn đĩt hĩi mĩnh tay. Ngũĩi bĩn lâu ngày không gĩp chĩa kĩp tay biết, mĩt mĩng đã mĩ miĩng ăn nói vô duyên làm cho bĩn hĩm hĩc hĩt cĩ hĩng thú đợ tâm sĩ, chũyn trò....Nĩi mĩt cách khác, con ngũĩi cĩ tìm cách đợ trĩng phĩt nhĩng ngũĩi đĩi xĩ bĩt-lĩch-sĩ đĩi vĩi hĩ. Bĩn hĩy nhĩ, phĩĩng cách đĩi xĩ tĩ tĩ hay bĩt lĩch sĩ, con ngũĩi sĩ ăn miĩng trĩ miĩng. Hĩnh nhĩ đó là mĩt quy luĩt. Đây là nhĩng sĩ kiĩn rĩt là hiĩn nhiĩn; nhờng thĩt là phĩĩn không mĩt ai, ngay cĩ nhĩng ngũĩi bĩm sinh mĩ miĩng đã có ngũĩi ghĩt, vĩn nghĩ hĩ đĩu phĩi là ngũĩi bĩt-lĩch-sĩ!?”

Nhiũu năm vĩ trĩĩc, mĩt bà lão đĩ lang thang ngang qua cĩa tĩĩm bách hóa Pttsburgh, hĩn nhiĩn là đợ tiũu khiĩn cho qua ngày. Bà đĩ hĩt quầy hàng này đĩn quầy hàng khác mà không mĩt ai thĩm chú y' đĩn bà. Tĩt cĩ nhĩng ngũĩi thĩ ky' bán hàng đợu xem bà nhĩ mĩt ngũĩi khách nhĩn du. Hĩ nhìn đĩ chĩ khác khi bà đợng trĩĩc quầy hàng cĩa hĩ. Sĩ sao lĩng đã làm mĩt đĩ cĩ hĩi bĩng vàng.

Cũĩi cùng bà đĩn quầy hàng do ngũĩi thĩ ky' trĩ trông coi, anh ta cúĩ đợu chào hĩi mĩt cách lĩ phĩp và hĩi xem bà cĩn gì. Bà trĩ lỵi: “Không. Tôi chĩ coi chĩi giĩt thì giĩ, chĩ cho mĩa tĩnh đợ vĩ nhà”. Ngũĩi bán hàng trĩ tuĩi mĩm cĩĩi: “Đợ thĩa bà không sao. Mĩi bà ngũĩi ghĩ”.

Sau khi mĩa tĩnh, ngũĩi thĩ ky' đợ bà đợy, đợa bà ra đợĩng và chào tĩm biĩt. Trĩĩc khi đĩ, bà xin ngũĩi thĩ ky' tĩm danh thiĩp.

Vài tháng sau ng i ch ti m nh n đ c m t lá th , yêu c u g i ng i th ky' tr tu i kia sang Tô-Cách-Lan đ nh n phi u đ t hàng, trang hoàng nhà c a. Ng i ch ti m vi t th tr l i ông ta r t l y làm ti c vì ng i thanh niên không còn làm vi c b ph n bán đ ng c trong nhà. Tuy nhiên, ông ta gi i thích r ng, ông ta s g i m t ng i khác r t có kinh nghi m đ thay th .

B c th đ c tr l i, không có ai có th làm công vi c này, ngo i tr ng i thanh niên đ c bi t đó. B c th do ông Andrew Carnegie ky' tên và "căn nhà" ông mu n trang hoàng, là lâu đài Skibo ở Tô-Cách-Lan. Bà già kia chính là m c a ông Carnegie. Chàng thanh niên đ c phái sang Tô-Cách-Lan. Anh ta nh n đ c m t phi u đ t hàng lên t i m y trăm ngàn M kim cho nh ng đ đ t trang hoàng trong nhà, và cùng v i t m chi phi u mua hàng là m t chi phi u c ph n trong c a ti m. Ng i thanh niên đó v sau tr thành ch nh n c a m t n a l i t c trong c a ti m.

M a ngoài kia v n r i, tôi dõi m t nhìn ra song c a, cây lá đang b t đ u đ i màu, mùa thu l i v . Tôi ch t nh đ n nh ng l i vàng ng c c a c nh n th t là thâm thúy: "Yêu ng i ta mà yêu vô ly', thành ra làm h i ng i ta. Ghét ng i ta mà ghét vô ly', thành ra làm h i cho thân mình" và "Ng i quân t , ta nên thân, song không nên quá chi u mà ph h a. K ti u nhân, ta nên tránh, song không nên ru ng r y nh h n thù".

B n cũng đ bi t, nh ng tình b n t t đ p nh t đôi khi cũng có nh ng s hi u l m và đ u tr i qua nh ng cu c th thách. Th t v y, m t trong nh ng s bí m t đ gi cho s liên h đ c t t đ p là bi t cách ch p nh n nh ng c n giông t này. B n ph i y' th c r ng m i m t s liên h lâu dài s có nh ng lúc khó khăn, không th m t s m, m t chi u đ t b tình b n đã t lâu mình c công vun b i. Sau đây tôi xin đ ngh v i b n m t s y' ki n:

-Tìm hi u nguyên nhân: B n đ y' xem, có nh ng ng i đã m t th i đánh b n r t tâm đ u ? hi p, ch m t s hi u l m nh nh t, t b n đ i thành thù. Đi bêu rêu, nói x u, g p nhau ngo nh m t làm ng . Tôi r t đau bu n khi g p ph i c nh này. T i sao h không đ ra m t giây phút nào đó đ tìm hi u nguyên nhân đ a đ n xích mích?. N u b n có m t chi c xe h i b tr c tr c máy móc, b n t s a ho c đ m đ n cho th ph i không? Đâu ph i m i l n xe b h h ng, b n v t nó đi đ ch y mua m t chi c xe m i. B n ph i bi t đ m t ái nông n i c a mình và ph i bi t khoan h ng, đ l ng đ i v i b n bè, ng i thân ho c v con cho nh ng s đ u t v tình th n kh i b phá s n. Dành m t đôi phút trong ngày, ng i tĩnh tâm nhìn l i và c g ng t phân tích t i sao đ m đ n s hi u l m này. Trình đ giáo d c r t quan tr ng đ i v i đ i s ng c a con ng i. Khi gi n h n, ai cũng cho r ng mình đ ng, mình ph i, ch không bi t ăn năn, h i c i.

-Xin l i khi mình c m th y sai qu y: Khi xem phim “love story” do hai tài t g o c i Ali MacGraw và Ryan O’neal đóng, h đã k t lu n cu n phim đó nh th này: “Tình yêu có nghĩa là không bao gi ph i nói b n c m th y h i t i c”. Đi u này ch đúng trong phim nh ch không đúng v i s th t ngoài đ i. Ch c ch n v y, m t s liên h t t đ p b n không bao gi c n ph i bi t xin l i, chính cái ch không bi t đ n đi u ph i, qu y đ mà xin l i nhau cho nên b n th y vô s nh ng c p v ch ng đ a đ n ly d , nh ng b n bè m t th i g n bó, nay nhìn nhau g n nh mu n ăn t i, nu t s ng. Trong gia đình cũng nh ngoài xã h i, nh ng v n đ xung đ t có th tránh né đ c b ng cách x d ng b n ch : “ANH CÓ TH ĐÚNG”. C g ng tránh né nh ng tranh lu n nh nh t.

T t c chúng ta đ u sai qu y-r t nhi u l n. M t đi u khùng điên c a nhân lo i là c đ cho ni m kiêu hãnh và t ái v t ng n c n không cho chúng ta làm lành và hàn g n l i m i dây tình c m. M t l i t l i th t s còn h n là s hi u bi t v l m l i mình đã gây ra. Dĩ nhiên, b n đã nói ho c làm cái gì đó m i gây s t m , t n th ng đ n b n c a mình, n u b n th c tâm mu n t i p t c đánh b n, xin b n đ ng ng i ngùn c g ng h t mình đ vu t ve t ái c a h b ng nh ng hành đ ng và l i xin l i chân th t t đáy lòng mình. N u đ i t ng v n ngoan c , khi đó thì ch u thua thôi.

Đ c l ch s Hoa K , vào năm 1755, gi a cu c ch y đ a giành gh vào H Vi n t i t i u bang Virginia, v đ i tá hai m i ba tu i có tên là George Washington nói đi u gì đó có v làm s nh c m t ng i nh thó nóng tính tên là Payne, tên này t c gi n đánh ông George m t hèo té lần cù. Lính h u c n ch y đ n đ ông d y và đ nh hành hung tr thù cho ông, nh ng ông c n h và nói ông có th t gi i quy t m t mình đ c.

Ngày hôm sau ông vi t m t lá th cho tên Payne yêu c u đ c g p m t t i m t t u quán. Khi tên Payne đ n, ai cũng t ng ông mu n h n ta xin l i và thách đ u h n đ u ki m. Thay vì, ông George Washington đã th t tình xin l i v nh ng l i s nh c c a chính ông đã gây ra c s nh v y, và ông chìa tay cho tên Payne b t đ gi i hòa.

B n th y không, ng i bi t ăn năn, h i l i đầu ph i là nh ng k y u đ u i?. Ph i m nh l m m i nh n r ng mình sai qu y. Tình b n cũng nh t i n b c, r t đ ki m nh ng khó gi . B i vì nh ng s liên h gi a con ng i và con ng i là nh ng đi u khó khăn nh t mà chúng ta đã c g ng ki m tìm trong cu c s ng này, dĩ nhiên “nhân vô th p toàn”, t t c chúng ta đ u có nh ng l i l m khác nhau, không nhi u thì ít. Và khi chúng ta ph m l i, chúng ta có th t mình tránh nh ng kh n kh mà con ng i đ m đ n cho nhau đ r i trong nh ng l n g p g k t i p kh i ph i có nh ng giây phút khó ch u, b c mình.

-Bên nhậm tởng, mảy sủa: Không cần biết bên giàu sang, phú quý, hèn cao hiên uổng đả nếm cớ nào, trộm cớ kia bên bợ cớ ra khỏi ngõ đả cớ hô, ngỗ i ng đã mọt thối hết ra lả thì cũng mọt. Ngày nay trên bợ cớ đả ng tở n, nỏu bên chỏu hòa mình cùng vớ i hỏ đả đánh bở n, vui chỏ i đả khuây khỏ a nỏ i buỏ n nỏ i xỏ ngỗ i thì bở n phỏ i biỏ t hòa mình và quý trỏ ng nhau trên phỏ ng điỏ n tình ngỗ i. Nỏu bên hành xỏ đả cớ nhỏ vớ y, thì giá trỏ con ngỗ i cỏ a bở n sỏ đả cớ mỏ i ngỗ i quý trỏ ng. Tỏ t cỏ chúng ta đả u là nhỏ ng du khách ngỏ n hỏ n trên cái hành tình này, trỏ c sau gỏ cũng làm phỏn cho cây cỏ mà thôi. Bên đả y' xem, trong nhóm bở n làm gỏ cũng có mọt, hai ngỗ i có bở n chỏ bai, chỏ trích ngỗ i này, ngỗ i nỏ. Dĩ nhiên sỏ ng trên đả i làm gỏ mình đả cớ mỏ i ngỗ i quý mỏ n? Kỏ cỏ thánh nhân. Có mọt sỏ khác biỏ t lỏ n lao gỏ a thánh nhân và kỏ hay chỏ trích cỏ chỏ: Kỏ chỏ trích chỏ biỏ t nhìn vào lỏ i lỏ m cỏ a ngỗ i khác, và thánh nhân chỏ biỏ t nhìn vào tỏ i lỏ i cỏ a mình đả đả cớ thánh thiỏ n. Trong các buỏ i ăn nhỏu, hỏ c trong các cuỏ c điỏ n đả m gỏ a các bà thân nhau...làm gỏ không chỏ ngỗ i này, không khen ngỗ i nỏ? Nỏu không có nỏ nhỏ ng chuyỏ n tỏ m phỏo cỏ a thỏ nhân thì làm sao có hỏ ng đả nỏ chuyỏ n?. Đả n đả y tôi cũng xin nhỏ c khỏo bở n mọt đả u: “Chỏ i thân vớ i ai thì cũng nên cỏ n thỏ n nhỏ ng lúc hỏ t còn thân”. Nỏu bí đả tài đả nỏ chuyỏ n cỏ vớ c đỏ Mây-cai-Nguyên ra mỏ xỏ: khen cũng đả cớ, mà chỏ cũng xong. Nỏu bở n cỏ m thỏ y đảu khỏ trong vớ c chỏ trích bở n bẻ, bở n cỏ an nhiên tỏ tỏ i chỏ trích đi. Nhỏ ng bở n cỏ m thỏ y khoỏ cỏ m cho thỏ a lòng ganh ghét cỏ a mình, tôi khỏn bở n nên đả ng lỏ i. Bên vớ, ngỗ i bỏ chỏ trích hỏ chỏ ng bỏ hỏ hỏ n gỏ, mà chính tỏ cách cỏ a bở n bỏ bở n bẻ coi thỏ ng, xa lánh. Và cũng có vài ngỗ i dùng nhỏ ng tên lỏ o mếp, chuyỏn môn đi hỏ c hỏ t đả xem bở n bẻ nỏ gỏ vớ mình. Tôi khỏn nỏu bở n mỏ c phỏ i tâm bở n này thì đả ng nên làm nhỏ vớ y: “Cỏ cỏ ng mỏ i đả ng đả u gỏ”. Cỏ vui vớ, chân tình, cỏ i mỏ, thân thiỏ n, tay bỏ t mọt mỏ ng vớ i tỏ t cỏ mỏ i ngỗ i, bở n sỏ đả cớ mỏ i ngỗ i quý mỏ n. Bên còn lỏ gỏ cái quai hàm cỏ a con ngỗ i là mọt lỏ i “bỏ p thỏ t” đả cớ xỏ đả ng nhỏu nhỏ t trong toàn thân thỏ cỏ a mình.

Tỏ i sao chúng ta không hỏ c hỏ i kỏ thuỏ t cỏ a kỏ chiỏ n thỏ ng vớ đả i nhỏ t trong nghỏ thuỏ t đánh bở n mà trên cỏ i đả này ai cũng biỏ t đả n? Nó là ai vớ y? Ngày mai bở n đi trên đả ng có thỏ gỏ p đả cớ nó. Khi bở n cách xa nó chỏ ng vài thỏ c, nó bỏ t đả u ve vớ y đảu. Nỏu bở n đả ng lỏ i vuỏ t ve, nó gỏ n nhỏ lỏ t xác nhỏ y chỏ m lên bở n đả chỏ ng tỏ nó a thích bở n chỏ ng nào. Và bở n cũng nên hiỏu cho sỏ biỏ u lỏ cỏ m tình nỏ ng hỏ u cỏ a nó, không có mọt chỏ đảch nào hỏ t: nó không muỏ n bán cho bở n mọt bỏ t-đả ng-sỏ n, mọt món bỏ o hiỏ m, và cũng không muỏ n bở n kỏ t hỏn vớ i nó.

Bỏ n có bao gỏ dành mọt phỏt nào đó đả suy nghĩ con chó là mọt gia súc không cỏ n phỏ i làm vớ c đả kiỏ m sỏ ng? Con gà mái thì còn đả trỏ ng; con bò cái cho sỏ a; và con chim hoàng oanh ca hỏt lỏu lỏ đả chúng ta vui tai. Nhỏ ng con chó mỏ u sinh bỏ ng cách không cho bở n gỏ cỏ ngoỏ i trỏ TÌNH YẾU THỏ NG. Hỏ c gỏ Dale Carnegie kỏ lỏ i mọt câu chuyỏ n đả thỏ ng nhỏ sau: “Khi tôi lên năm, cha tôi mua cho tôi mọt con chó nhỏ lông vàng giá năm mỏ i xu. Nó là ánh sáng và niỏ m vui cỏ a thuỏ u thỏ i. Mỏ i buỏ i chiỏ u vào khoỏ ng 4 gỏ 30, nó ngỏ i trỏ c sỏn vớ i đả mọt xinh đả p nhìn đả đả trên con đả ng nhỏ, và ngay khi nó nghe thỏ y tiỏ ng nỏ và đả đả a cái cỏ p sách xuyỏn qua lỏm cây, nó phỏng nhanh nhỏ tên bở n, chỏ y hỏ t cỏ hỏ i lên khu đả i đả đỏn tôi vớ i tiỏ ng sỏ a vang sung sỏ ng gỏ n nhỏ kỏch ngỏ t.

Con chó Tippy là ngßi bßn liên tßc trong năm năm trßi. Rßi mßt đêm bi thßm-tôi không bao giß quên đßc. Nó bß sßm sét đánh chßt cách chß tôi nßm chß vài ba thßc. Cái chßt cßa chó Tippy là mßt tßm thßm kßch trong tußi ßu thßi cßa tôi.

Tippy chßa bao giß đßc mßt cußn sách vß tâm-ly'-hßc. Nó không cßn phßi đßc. Nó đã có sßn thiên tß tuyßt vßi trong nghß thußt đánh bßn bßng cách quan tâm đßn ngßi khác hßn là làm cho ngßi khác quan tâm đßn mình.

Tß câu chuyßn này, chúng ta có thß rút ra mßt trißt ly' đß sßng ß đßi, bßn có thß làm bßn vßi rßt nhißu ngßi ß chß cßn tßn hai thßng bßng cách quan tâm đßn hß, hßn là bßn phßi tßn cß năm này đßn năm khác đß làm cho hß quan tâm đßn bßn.

Tuy nhiên bßn và tôi đßu bißt có ngßi sußt cußc đßi cßa hß mußn ai cũng tßng phßc mình, mußn ai cũng làm “đß tß” cßa mình. Dĩ nhiên, đßu này không đßc hßu hißu. Con ngßi đßu có quan tâm đßn bßn- đßn tôi. Sáng, chißu, tßi hß chß quan tâm đßn hß mà thôi.

Bßc tiên khßi đß sßng hòa thußn vßi hß là cß tßo cho mình mßt thói quen nhìn vào nhßng bßn tính tßt cßa hß. Nßu bßn nhìn kß, bßn sß tìm thßy. Có nhßng ngßi khi lßn lên thù ghét xß hßi, thù ghét nhßn loßi hß chß nhìn thßy ß con ngßi nhßng bßn chßt xßu xa, đßi trá, nhß mßn, bßn tißn, tham lam, lßa đßo, dua nßnh..v.v...bßi vì nhßng ngßi này lßn lên trong mßt bßi cßnh gia đßnh bßng cß đßi, bß khßng chß, bß bß bê, bß hßt hßi..v.v..khi lßn lên bßc ra ngßng cßa cußc đßi hß bß tßi mßc cßm đß thß chuyßn.

Chúng ta phßi cß gßng, ít nhßt, phßi thông cßm vßi hßng ngßi này. Trßng phßt hß thì cũng vô ích vì hß không y' thßc tßi sao và do đßu hß hành đßng nhß vßy. Nßu chúng ta không thß tß mình giúp đß hß, thì nên tránh né hß là phßng cách tßt nhßt.

ßa thích hay ghét bß con ngßi là mßt vßn đß có tính cách thói quen cßa mßi cá nhßn hay trißt ly' sßng cá thß, không phßi chung cho tßt cß mßi ngßi.

Bßn quý mßn,

Chúng ta hãy cùng nhau đi trí tuệ ngẫm ngẫm cái tiến trình văn minh của nhân loại từ cái thuở Thở ng Đở đở con người còn ăn lông, ở lỗ cho đến thời đi đi toán toán thế kỷ 21 này. Từ nhúng bàn tay lông lá vào cái miếng miếng thịt thú rừng đưa vào miệng nhai nuốt nghiến máu chảy rờn rờn vì chưa khám phá ra lửa để nấu chín, đến nhúng đĩa vàng, mâm bạc, ly tách bằng thủy tinh trong vút, trên bàn khăn trải trắng bóc, hoa chèn bày sắp sếp, thức là kiểu cách. Tay nào cầm dao, tay nào cầm nĩa để cắt dĩa dĩa chén chén. Từ thời người ngày người ních sếp, nhai phết từ từ không để miếng nuốt ngáo, há miếng và nhai quá lâu....Nghệ thuật bữa ăn là sự quan tâm đến nhúng nhúng khác trở nên lãng phí ngay chính trên bàn ăn.

Cuộc chạy đua của nhân loại đã tìm ra những phương pháp thức ăn và hậu dĩa cho mọi cá nhân để duy trì chế độ cho phù hợp với tiến của con người.

Trên bình diện tình thế và đạo đức, mọi mặt người trong chúng ta cũng để dĩa dĩa phải trau dồi thói quen để lòng và yêu thương để lòng. Ví dụ như hai câu ca dao: “Bữa ăn, thức ăn lấy bí cùng, Tuy rằng khác gì nhúng chung một giàn”.

Tôi có một người bạn, anh ta để dĩa dĩa nhiệm làm quản lý một bộ phận của một công ty lớn, trong số đó có đến các sếp dân. Một người từ nể nể với vị vị nể nể Anh thông thạo nhúng anh, dĩ nhiên có sự va chạm và ganh ghét của một số công nhân. Nhưng thức là lòng anh này đã hòa để với thức của mọi người. Mọi cuộc họp anh đều để dĩa dĩa khen thưởng. Vì chế độ thân, tôi đã hỏi anh cái bí quyết đó, anh đã cười trả lời: Cái tâm ý của tôi để với mọi người luôn luôn từ từ. Tôi biết nếu có một người nào đó không thích hay ghét tôi bởi vì họ thức sự không biết hay không hiểu nhúng chế độ của tôi mà thôi. Câu nhúng thức của tôi là phải tìm hiểu con người. Xa hơn thế, bất cứ khi nào tôi nghe người nào đó chế trích hoặc có ác cảm với tôi, tôi tìm để mọi cách để giúp đỡ. Khi tôi đã thức nhúng thiện ý và làm nhúng hành để thức để p, hậu ích cho họ thì không lý do gì họ nuôi ác cảm với tôi mãi mãi. Bất cứ sếp dân nào cũng có kẻ thức, người xấu. Chúng ta phải tìm hiểu con người.